

oogen kwam van bekwame practici, die er hunne wetenschap en hun kunstgevoel aan onthouden hadden, dit werk van Goslee openbaart ons het nut ervan, indien aan alle eischen voldaan wordt. Wijl hier artisticeit een groot aandeel heeft in het succes, spreekt het van zelf, dat in dit opzicht moeilijk de grens is te bepalen van het „voldoende”, maar wel mag van elken tandarts verlangd worden, dat hij zijne patienten kan laten profiteeren van het nut van kroon- en brugwerk. Dit boek overtuigt.

Wie nu nog mocht meenen, dat in Amerika het schoonheidsgevoel niet meetelt, zal door Goslee's werk tot een beter inzicht komen. En niet alléén hij, vele anderen hebben zich fel uitgelaten tegen den wansmaak en het geld-motief van vele dental-parlors en minderwaardige collega's, wier schreeuwende reclames nog altijd vat heeft op eene bepaalde klasse. Over de laatsten spreken de eersten slechts eene scherpe veroordeeling uit; zij wenschen meer vaardigheid in wat de lijdende menschheid van den tandarts verlangt, dan in het omschrijven van capaciteiten op deuren en vensters. Ook om deze redenen, om de achting, die wij verschuldigd zijn aan alle mannen, welke ons beroep verheffen, ontvangt het werk van dezen bekwamen en ernstigen Amerikaan een hartelijk welkom.

HOOFDSTUK I.

Geschiedenis en ontwikkeling van kunstkronen.

Hoewel in 't begin van de 18de eeuw reeds pogingen werden aangewend tot het plaatsen van kunstkronen, die, het spreekt van zelf, slechts een beperkt succes hadden, moeten wij de vorderingen, die op dit gebied gemaakt zijn, vooral in de laatste halve eeuw, aan het streven der Amerikaansche collega's toekennen, die daardoor operatieve en

mechanische tandheelkunde onafscheidelijk aan elkaar hebben verbonden.

Fauchard (1728) was de eerste, die eene kunstkroon, gesneden uit been of ivoor, op een wortel plaatste met eene gouden of zilveren stift in het kanaal, dat met lood opgevuld was, waarin voor de stift, eerst bevestigd in de kroon, een gat gedrild werd. Later werd de kroon van porcelein vervaardigd (de Chemant 1816), doch pas na 1840 vond de Engelsche buis-tand ingang in Amerika, Hickeryhout werd gebruikt voor de stift, doch bleek spoedig met veel meer nut vervangen te kunnen worden door metaal (Clark 1849). Het houten buisje, waarin de stift nauwkeurig sloot, werd ook vervangen door een metalen, waarin de stift met den schroefdraad betere bevestiging vond en het gevaar voor splijten opgeheven was. Bij de Forster-kroon (1855) en die van Lawrence moest de stift eerst in de kroon en het geheel daarna op den wortel geplaatst worden, welk nadeel die van Mack (1872) niet had, waarbij op de reeds geplaatste stift de kroon gezet werd, die aan het vlak naar den wortel gekeerd eene ondermijnde holte had voor het cement. Daar deze toepassing bezwaarlijk was voor premolaren en molaren, was de ontdekking van de gouden kroon van groot belang (waarschijnlijk eerst aangegeven door Morrison, doch door Beers in 1873 gepatenteerd), temeer, daar van het tandweefsel veel minder opgeofferd behoefde te worden. Velerlei variaties op deze constructie zijn gevolgd en nog van toepassing, *grovelijk is het gebruik toegepast op fronttanden*, doch de gouden kroon heeft bewezen hoe nuttig het is een band om den wortel te leggen, die een kunstkroon zal dragen, en heeft het blijvend succes van stationair brugwerk mogelijk gemaakt. Daarna werden de inventies van Gates (1875), Bonwill (1881), Howland en Perry genoemd, alle bestaande uit kroon en stift

afzonderlijk, evenals die van How (1883) en Weston (1883). Intusschen had Richmond (1885) reeds eene constructie toegepast, waarbij eerst de kroon gesoldeerd werd aan een kapje, dat om het uiteinde van den wortel paste (Büttner deed dit met door hem uitgedachte instrumenten) en eene stift droeg voor het wortelkanaal. In 1885 werd de Logan-kroon geïntroduceerd, die geheel van porcelein vervaardigd was en waarin de stift gebakken was en kort daarna die van Parmlly Brown; de eerste had eene holle basis, de tweede was bol op die plaats en het nadeel hiervan bleek spoedig, want de wortel werd door dit uitboren aan het eind te zwak. Webb voorkwam dit euvel door het wortelvlak, dat slechts labiaal en liguaal tot het tandvlak werd afgeslepen, te bedekken met een door de stift geperforeerd goudplaatje, dat gesoldeerd werd aan de kroon, die met eene schutplaat werd voorzien. Er ontstond echter een streven om eene kunstkroon zoo te construeeren, dat het metaal onzichtbaar werd, het zelfs te vervangen door porcelein. Land gaf daaraan waarschijnlijk een stoot, doch door gebrek aan kennis van de eigenschappen van het porcelein is er dikwijls misbruik van gemaakt en bleef het gewenschte succes en vertrouwen uit. De proefnemingen zijn echter niet gestaakt, integendeel, er is gezocht naar bruikbaar materiaal en juiste methoden en hoewel wij heden reeds kunnen constateeren, dat er veel belangrijks bereikt is, blijven er nog vele gevallen, waarin wij het zonder gebruik der edele metalen niet zouden kunnen stellen. De keuze hangt af van het goede oordeel.

HOOFDSTUK II.

Metallurgie.